

Õnneleid Liikluskool OÜ

ÕNNELEID LIIKLUSKOOL

A- KATEGOORIA NING A1- JA A2- ALAMKATEGOORIA MOOTORSÕIDUKI JUHI ETTEVALMISTAMISE TÄIENDUSÕPPE ÕPPEKAVA

KINNITAN

/digitaalselt allkirjastatud/

Toivo Õnneleid

Õnneleid Liikluskool OÜ

juhataja

1.märts 2015

Tartu 2015

SISUKORD

1.	Koolituse korralduslikud alused.....	3
1.1.	Juhi ettevalmistamise eesmärgid	3
1.2.	Juhi täiendusõppe	3
1.3.	Juhi täiendusõppe koolituse lõpetamine	4
1.4.	Juhendaja kaasamine õppesõitu.....	4
1.5.	A- kategooria ning A1- ja A2-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise täiendusõppe liiklusteooria- ja sõidutundide teemataabel ja tundide maht.....	5
2.	Õnneleid liikluskooli täiendusõppe koolituse ainekaardid.....	6
2.1.	Teooriaõppe ainekaardid	6
T 1	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest	6
T 2	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine.....	7
T 3	Mootorratta turvalisus.....	8
T 4	Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites.....	9
T 5	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis.....	11
T 6	Grupis sõit.....	12
T 7	Mootorratta peatamine ja sõidu lõpetamine.....	13
T 8	Möödasõit, möödumine ja überpõige	14
T 9	Mootorratta juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes	15
2.2.	Sõiduõppe ainekaardid	18
S 1	Juhi tööasend ja turvavarustus	18
S 2	Mootorratta käsitsemine.....	18
S 3	Mootorratta juhtimine vähese liiklusega teedel	20
S 4	Mootorratta juhtimine erinevates liiklussituatsioonides	21
S 5	Möödasõit, möödumine ja überpõige	22
S 6	Mootorratta juhtimine planeeritud teekonnal.....	23
3.	Koolitaja eksamineerimis- ja hindamisjuhend	25
3.1.	Teooria kursuse hindamine.....	25
3.2.	Sõidutundide hindamine	25

1. KOOLITUSE KORRALDUSLIKUD ALUSED

Õnneleid Liikluskooli A- kategooria ning A1- ja A2-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise täiendusõppe õppekava on koostatud Majandus- ja kommunikatsiooniministri 27.06.2011. a määrus nr 60 “Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ Lisa 12 (majandus- ja taristuministri 06.11.2014. a määruse nr 94 sõnastuses). Õppekavas on ära toodud juhi täiendusõppe koolitamise struktuur ja korraldus, ainekaardid ja hindamise kriteeriumid. Täiendusõppe korras valmistatakse ette auto juhtimise õigust omavat isikut mis tahes mootorratta kategooria juhtimise õiguse saamiseks.

1.1. Juhi ettevalmistamise eesmärgid

Juhi ettevalmistamine peab õpilasele andma teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks – vastavalt taotletava kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele. Juhi ettevalmistamise eesmärgiks on luua eeldused:

- 1) vastutustundliku juhi liikluskäitumise kujunemiseks;
- 2) juhi ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemisele.

1.2. Juhi täiendusõppe

Õppekavas esitatud õppematerjal jaguneb 10 teooriatunnile ja 10 sõidutunnile. Selles mahus antavas õppes peavad A-kategooria ja A1-, A2-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekavast olema hõlmatud õppeained, mis käsitlevad erisusi mootorratta juhi ettevalmistamisel võrreldes B-, C- või D-kategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamisega.

Õppekavas toodud õpiväljundite saavutamiseks teeb õpilane iseseisvat tööd vastavalt tema võimetele ja vajadustele. Osavõtt kõigist auditoorsetest-, sõidu- ja praktikumitundidest on kohustuslik. Juhi koolituskursuse pikkus on vähemalt kolm nädalat. Teooriaõppe- ja õppesõidutunni pikkus on 45 minutit.

1.3. Juhi täiendusõppe koolituse lõpetamine

Juhi täiendusõppe koolitus lõpeb käesolevas õppekavas toodud õpiväljundite saavutamisel. Õpiväljundite saavutamiseks püstitatud kontrolli meetodite ja hindamiskriteeriumite kirjeldus on ära toodud koolitaja eksamineerimise ja hindamise juhendis. Õpiväljundite saavutamise tõendamiseks tuleb õpilasel sooritada mooduli lõpetamisel kontroll test õppetöö välisel ajal.

Pärast täiendusõppe koolituse läbimist väljastab juhi koolitaja õpilasele juhi koolituskursuse tunnistuse.

1.4. Juhendaja kaasamine õppesõitu

Õpilane võib oma sõiduoskuste parandamiseks ja kogemuste hankimiseks kasutada täiendavalt juhendajat, kes omab vastavat juhendaja tunnistust. Juhendajaga sõitmist saab alustada pärast kohustuslike plattsõidutundide läbimist (minimaalselt 3 sõidutundi) ja sellekohast kinnitust õpilase õpingukaardil. Õpingukaart antakse juhendajale pärast konsulteerimist Õnneleid Liikluskooli õpetajaga, et saaks seada ühised eesmärgid õpilase õpetamisel. Juhendajaga läbitud sõidutunde ei arvestata kohustuslike sõidutundide hulka.

1.5. A- kategooria ning A1- ja A2-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise täiendusõppe liiklusteooria- ja sõidutundide teemataabel ja tundide maht

Nr	Teema	Läbitavad liiklusteooriatundide teemad	Tundide arv	Märkused
1.	T 1	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest	0,5	
2.	T 2	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine	0,5	
3.	T 3.1	Mootorratta turvalisus - turvavarustus	0,5	Võib olla praktikumina
	T 3.2	Mootorratta turvalisus - sõitjad, veosed	0,5	
	T 3.3	Mootorratta turvalisus - tehnoseisund	1	
4.	T 4.1	Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites - enne sõitu	1	
	T 4.2	Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites	1	
5.	T 5	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis	1	
6.	T 6	Mootorratta peatamine ja sõidu lõpetamine	1	
7.	T 7	Grupis sõit	1	
8.	T 8	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	1	
9.	T 9	Mootorratta juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes	1	
Kokku täiendusõppe koolituses			10 tundi	

Nr	Teema	Läbitavad sõidutundide teemad	Tundide arv
1.	S 1	Juhi tööasend ja turvavarustus, mootorratta käsitlemine.	1
2.	S 2	Mootorratta käsitlemine koos hinnanguga valmisolekule minna üle 2.moodulisse.	2
3.	IP 1	Sõitmine individuaalprogrammi järgi.	Määrab õpetaja vajadusel
4.	S 3	Mootorratta juhtimine vähese liiklusega teedel.	1
5.	S 4	Mootorratta juhtimine erinevates liiklussituatsioonides.	4
6.	VK	Linnasõidujärgne sõiduuskuse hindamine.	Määrab õpetaja vajadusel
7.	IP 2	Sõitmine individuaalprogrammi järgi.	Määrab õpetaja vajadusel
8.	S 5	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige.	1
9.	S 6	Mootorratta juhtimine planeeritud teekonnal.	1
10.	IP 3	Sõitmine individuaalprogrammi järgi.	Määrab õpetaja vajadusel
11.	KS	Kontrollsõit.	Määrab õpetaja vajadusel
Kokku täiendusõppe koolituses			10 kohustuslikku tundi

- NB! Sõidutunni pikkus on 45 minutit (sissejuhatus-õppimine-kokkuvõte).
- Kõik teemad, mis on sinisel taustal, on lisaõidutunnid ja ei kuulu kohustusliku 10 sõidutunni hulka!

2. ÕNNELEID LIIKLUSKOOLI TÄIENDUSÕPPE KOOLITUSE AINEKAARDID

Käesolevas peatükis on toodud teooria- ja sõiduõppe ainekaardid. Riiklikule õppekavale on lisatud õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks.

2.1. Teooriaõppe ainekaardid

T 1	<i>T 1 Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest</i>
Teooriaõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Pole.
Aine lühikirjeldus	Antakse ülevaade juhiloa saamise tingimustest ja korrast, juhikoolituse eesmärkidest ja koolitaja õppekavast, õppetöö korraldusest ja õppetööd reguleerivatest dokumentidest. Koolitusele seatakse ühised eesmärgid.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused ülevaate saamiseks juhiloa saamise tingimustest ja korrast, õppetöö korraldusest, sisust ja mahust. Lua eeldused eesmärkide ühtlustamiseks ja saavutamiseks, kus juhi ettevalmistamise määruuses seatud juhi koolituse eesmärgid ja õpilase juhilubade saamisega ning juhi koolitusega seotud eesmärgid langeksid võimalikult palju kokku.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab juhiloa saamise tingimusi ja korda; • teab õppetöö korraldust; • teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente; • on omaks võtnud juhi ettevalmistamise riikliku õppekavaga seatud juhi koolituse eesmärgid.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Loengu vormis (PowerPoint) antakse ülevaade juhiloa saamise tingimustest ja korrast, juhikoolituse eesmärkidest ja juhi õppekavast, õppetöö korraldusest ja õppetööd reguleerivatest dokumentidest. Püstitatakse õpilastele iseseisvad ülesanded. Arutelu käigus seatakse koolitusele ühised eesmärgid.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	Teab: <ul style="list-style-type: none"> • mida on tarvis teha selleks, et saada juhtimisõigus; • milliseid dokumente on tarvis juhiloa taotlemisel; • milliste õigusaktidega on reguleeritud õppetöö korraldus; Oskab: <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldada, mida on tarvis teha, et saada juhtimisõigus; • nimetada juhi koolituse eesmäärke;

Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub Õnneleid Liikluskooli eksamineerimise ja hindamise juhendi alusel. Hindamisel kasutatakse õpilaste küsitlemist.
Iseseisva töö sisu	Tutvuda järgnevate õigusaktidega: Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad (https://www.riigiteataja.ee/akt/11112014012) Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamimootorrattale (https://www.riigiteataja.ee/akt/102092014009?leiaKehtiv) Tutvuda Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonnas teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonna teemakohased materjalid. Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad (https://www.riigiteataja.ee/akt/11112014012)

T 2	<i>T 2 Iseseisvaks õppimiseks juhendamine</i>
Teooriaõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".
Aine lühikirjeldus	Lisaks kohustuslikele teooriatundidele ja sõidutundidele on kursuse raames palju iseseisvat tööd. Aine raames täpsustatakse iseseisva töö sisu ja mahtu. Õpilasel aidatakse koostada individuaalset õppeplaani – õppetöö ajaline jaotus, iseseisev töö, õppimine juhendajaga jms. Rõhutatatakse õpilase aktiivset rolli õppetöös ja vajadust võtta vastutus oma õppimise eest.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused vastutuse võtmiseks oma õppimise eest ja aidata õpilasel koostada individuaalne õppeplan.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • on valmis vastutama oma õppimise eest; • on koostanud individuaalse õppeplaani; • teab kuidas autokool iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad arutelud. Pärast loengut toimub individuaalne töö õpilaste isikliku õppekava koostamisega.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	Teab: <ul style="list-style-type: none"> • et vastutus õppe edukuse eest tuleb endal võtta; • kuidas koostada individuaalset õppekava. Oskab: <ul style="list-style-type: none"> • koostada individuaalset õppekava; • kasutada autokooli E-õppekeskkonda; • pöörduda abivajadusel õige inimese poole.

Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub Õnneleid Liikluskooli eksamineerimise ja hindamise juhendi alusel. Hindamisel kasutatakse õpilaste küsitlemist.
Iseseisva töö sisu	Õpilane koostab individuaalse õppeplaani. Tutvuda Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonnas teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonna teemakohased materjalid.

T 3	T 3 Mootorratta turvalisus
Teooriaõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".
Aine lühikirjeldus	Mootorataste tootjad pööravad järjest suuremat rõhku mootorataste turvalisusele. Tehnikasaavutusi saavad juht ja sõitjad enda ohutuse suurendamiseks kasutada teades mootorrattal oleva turvavarustuse tööpõhimõtet ning kuidas turvavarustust õigesti kasutada.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mootorratta- ja mootorratturi turvavarustuse õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste ja oskuste kujunemiseks ja motivatsiooni suurendamiseks kasutada turvavarustust.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab mootorratta kasutaja juhendiga tutvumise olulisust; • teab peamisi tänapäeva mootoratastel kasutatavaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (turvavarustuse kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine); • teab mootorratta tüüpe ja nendest tulenevaid erisusi ja riske suurendavaid tegureid; • teab nõudeid sõitjate ja veoste veole ja turvavarustuse kasutamisele; • teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on enam motiveeritud turvavarustust kasutama; • teab mootorrattale istumise ja mahatulekuga seotud ettevaatusabinõusid; • teab mootorratta erinevate mehhanismide tööpõhimõtteid; • teab nõudeid kasutatava mootorratta tehnoseisundile; • teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid mootorratta kasutamisel; • teab kasutatava lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja mootorratta juhitavusele.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd. Demonstreeritakse mootorratturi turvavarustust (turvavarustusega tutvumine võib olla läbi viidud praktikumina).
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab	Teab:

<p>õpilane teadma, mõistma oskama:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mootorratta kasutusjuhendiga tutvumise olulisust; • teab peamisi tänapäeva mootorrattastel kasutatavaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet; • turvavarustuse vale kasutamise või mittekasutamisega seotud ohte; • nõudeid sõitjate ja veoste veole ja turvavarustuse kasutamisele; • mootorrattale istumise ja mahatulekuga seotud ettevaatusabinõusid; • nõudeid kasutatava mootormootorratta tehno seisundile; • keskkonnaga seonduvaid nõudeid mootorratta kasutamisel; • kasutatava mootorratta lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja mootorratta juhitavusele. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutada mootorratta- ja mootorratturi turvavarustust, sealhulgas õigesti kinnitada ja reguleerida kiivri kinnitusi; • kasutaja juhendist leida olulise info; • kasutada antud mootorratta lisa- ja mugavusseadmeid; • juhtida kaassõitjate tähelepanu turvavarustuse õigele kasutamisele; • selgitada turvavarustuse vale kasutamise või mittekasutamisega seotud ohte; • ära tunda mootorratta tehnilise seisukorra tõttu tekkivaid ohte.
<p>Hindamismeetodid ja -kriteeriumid</p>	<p>Hindamine toimub Õnneleid Liikluskooli eksamineerimise ja hindamise juhendi alusel. Hindamismeetodina kasutatakse õpilaste küsitlemist.</p>
<p>Iseseisva töö sisu</p>	<p>Lugeda läbi liiklusseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Tutvuda vähemalt ühe mootorratta kasutusjuhendiga leidmaks juhiseid antud mootorratta turvavarustuse kasutamiseks. Tutvuda Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonnas teemakohaste materjalidega.</p>
<p>Kohustuslik kirjandus</p>	<p>Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonna teemakohased materjalid. Mootorratta kasutusjuhend.</p>

<p>T 4</p>	<p><i>T 4 Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites</i></p>
<p>Teooriaõppe maht</p>	<p>Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.</p>
<p>Aine läbimise eeltingimused</p>	<p>Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".</p>
<p>Aine lühikirjeldus</p>	<p>Üheks ohutu liiklemise eelduseks on valida teel otse sõites ja manöövri sooritamisel õige asukoht. Omandatakse mootorrattaga sõidu alustamise ja mootorratta asukoha valikuga seonduvad reeglid. Arutletakse, kuidas tagada sõidu alustamisel ohutus, milliseid ettevalmistusi tuleb sõiduks teha, kuidas saab juht õige paiknemisega</p>

	<p>teel riske vältida. Analüüsitakse mootorratta asukohaga sõites seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.</p>
Aine üldeesmärgid	<p>Luu eeldused mootorrattaga sõitmisel õige asukoha valikuks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks sõidu planeerimisega riske vältida ning keskkonda säästa.</p>
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas mootorrattaga ohutult sõitu alustada; • teab mootorratta asukoha valikuga seotud reegleid; • teab, kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil; • on rohkem motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	<p>Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd.</p>
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • milliseid ettevalmistusi tuleb teha enne väljasõitu; • millised dokumendid peavad kaasas olema; • oskab hinnata enda tervislikku seisundit; • mida teha selleks, et sõitu ohutult alustada – märguanne, ülevaade, ohutus; • kuidas kasutada tee erinevaid osi; • kuidas tekitada oma mootorratta ümber ohutusruumi; • kuidas mootorrattas peab paiknema teel – asulas ja väljaspool asulat; • kuidas sooritada manöövreid, liikuda ringteel, pöörata tagasi; • liiklusõnnetuste põhjusi ja tagajärgi, kui eirata norme sõidu alustamisel ja paiknemisel teel. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sõitu alustada ohutult – ülevaade, märguanne, ülevaade, ohutus; • kasutada tee erinevaid osi; • valida õige asukoha teel – asulas, väljaspool asulat, kiirteel; • ohutult sooritada manöövreid, liikuda ringteel, pöörata tagasi nii asulas kui asulavälisel teel; • valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil; • motiveeritult planeerida sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil; • hoiduda liiklusõnnetusse sattumast juhul kui järgib kehtestatud norme ja liikleb ohutult ning keskkonnasäästlikult.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	<p>Hindamine toimub Õnneleid Liikluskooli eksamineerimise ja hindamise juhendi alusel. Hindamise meetodina kasutatakse õpilaste küsitlemist.</p>
Iseseisva töö sisu	<p>Lugeda läbi liiklusseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Lahendada teemakohaseid liiklusteste.</p>

	Tutvuda Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonnas teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonna teemakohased materjalid.

T 5	<i>T 5 Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis</i>
Teooriaõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".
Aine lühikirjeldus	Omandatakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis mootorratta juhtimisega seonduvad reeglid. Analüüsitakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis mootorratta juhtimisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas oleks saanud neid ära hoida. Asulavälisel teel ja kiirteel mootorratta juhtimine erineb asulas sõidust peamiselt sõidukiiruse poolest. Suurema sõidukiirusega kaasneb oht õnnetuse korral rohkem viga saada; midagi olulist võib tähele panemata jääda; kui ohtu märgatakse, siis on vähem aega õige otsuse vastuvõtmiseks ja tegutsemiseks. Lubatud sõidukiirust ületatakse siin ka rohkem - sõit tundub ohutum, sõidukiiruse hüpnoos jms. Kuid ka väljaspool asulat ja kiirteel saab ohutult sõita – valides oludele vastava sõidukiiruse ja hoides enda ümber tegutsemiseks piisavalt ruumi.
Aine üldeesmärgid	Luaa eeldused asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis mootorratta juhtimiseks ja ohtude vältimiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luaa eeldused motivatsiooni suurenemiseks järgida ka asulavälisel teel ja kiirteel sõites sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoida ohutut piki- ja külgvahet.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mootorratta juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes mootorratta juhtimisega asulas; • omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis mootorratta juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; • on rohkem motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel mootorratast juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	Teab: <ul style="list-style-type: none"> • millised liiklusreeglid kehtivad asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis; • kuidas muutub mootorratta sõidudünaamika kiiruse kasvades; • et erinevatel riikidel on kiirusepiirangud asulavälisel teel ning kiirteel erinevad; • miks paljud juhid ületavad asulavälisel teel ja kiirteel kiirust;

	<ul style="list-style-type: none"> • millised riskid kaasnevad sõidul asulavälisel teel kiirteel ja tunnelis; • millised võivad olla liiklusõnnetuse tagajärjed asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • valida ohutut sõidukiirust asulavälisel teel ja kiirteel; • hoida vastavalt kiirusele ohutut piki- ja külgvahet; • ette näha ohte asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis; • vältida riske asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub Õnneleid Liikluskooli eksamineerimise ja hindamise juhendi alusel. Hindamismeetodina kasutatakse õpilaste küsitlemist.
Iseseisva töö sisu	Lugeda läbi liiklusseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Lahendada teemakohaseid liiklusteste. Tutvuda Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonnas teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonna teemakohased materjalid.

T 6	T 6 Grupis sõit
Teooriaõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".
Aine lühikirjeldus	Omandatakse mootorrattaga grupis sõitmisega seonduvad reeglid. Analüüsitakse mootorrattaga grupis sõitmisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas oleks saanud neid ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mootorrattaga grupis sõitmisel ohtude vältimiseks vajalike teadmiste kujunemiseks.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab grupis sõitmisel erinevaid võimalusi grupi üles ehitamiseks (grupis olevate rataste asukoht teel) lähtuvalt grupi suurusest, tee iseärasustest, sõidu eesmärgist, ratta iseärasusest, juhi kogemusest jms; • mõistab, et grupi ülesehitusest sõltub sõidu ohutus; • teab grupis sõitmisel erinevaid võimalusi teabe vahetamiseks (käeviiped, raadiojaamade kasutamine, navigatsiooni seadmete kasutamine); • mõistab grupis sõitmisel ohutuse tagamiseks vajaliku teabe vahetamise viiside kokkuleppimise tähtsust.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetab videofilm "Grupisõidu reeglid".

Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • õiget käitumist grupis sõitmisel; • grupis sõitmise märguandeid. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gruppi koostada; • marsruuti ette valmistada; • mootorratast ette valmistada.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub Õnneleid Liikluskooli eksamineerimise ja hindamise juhendi alusel. Hindamismeetodina kasutatakse õpilaste küsitlemist.
Iseseisva töö sisu	Planeerida üks marsruut, võttes arvesse grupis sõidu reegleid. Tutvuda Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonnas teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonna teemakohased materjalid.

T 7	T 7 Mootorratta peatamine ja sõidu lõpetamine
Teooriaõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".
Aine lühikirjeldus	Peatumine ja parkimine ning hädapeatamine peavad toimuma selliselt, et muud liiklust ei takistata. Omandatakse mootorratta peatamise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud reeglid. Lahendatakse mootorratta peatumise ja parkimisega ning hädapeatumisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse mootorratta peatumise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mootorratta peatumiseks ja parkimiseks ning hädapeatamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks peatumise ja parkimisega ning hädapeatumisega seotud reeglite järgimiseks.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud erisusi; • oskab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega reegleid rakendada probleemülesande lahendamisel; • teab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud ohtu suurendavaid tegureid (pehme ja ebatasane pinnas, teekatte eripärast lähtuvad ohud, kallak ja tõus jms).
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint) ja probleemülesannete lahendamine, mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd.

Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> kuidas mootorrattast ohutult ja teisi arvestavalt peatada, parkida ja hädapeatada asulas ja väljaspool asulat; liiklusseadusega sätestatud piiranguid peatumisel ja parkimisel ja on enam motiveeritud reegleid täitma; et peatudes või parkides kauem kui 2 minutit tuleb mootorratta mootor välja lülitada, et vältida liigset keskkonna saastumist. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> arvestada liiklusseadusega sätestatud piiranguid peatumisel ja parkimisel; mootorrattast ohutult peatada, parkida ja hädapeatada asulas ja väljaspool asulat (kiirteel, tunnelis, pimedal ajal); tõkestada mootorratta iseeneslikku liikuma hakkamist või ümber kukkumist peatudes ja parkides; käituda, kui on antud korraldus peatumiseks (politsei märguanded); leida sobilikku kohta peatumiseks või parkimiseks; kasutada peatumisel, parkimisel ja hädapeatamisel õigeid mootorratta tulesid ja tagada ohutuse mootorrattalt maha tulekul.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub Õnneleid Liikluskooli eksamineerimise ja hindamise juhendi alusel. Hindamismeetodina kasutatakse õpilaste küsitlemist.
Iseseisva töö sisu	Lugeda läbi liiklusseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Lahendada teemakohaseid liikluste. Tutvuda Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonnas teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonna teemakohased materjalid.

T 8	<i>T 8 Möödasõit, möödumine ja ümberpõige</i>
Teooriaõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".
Aine lühikirjeldus	Omandatakse mootorrattaga möödasõidu, möödumisega ning ümberpõikega seotud reeglid. Arutletakse selle üle, milliseid ohte võib mootorrattaga möödasõidul ette tulla ja kuidas neid ohte vältida. Analüüsitakse mootorrattaga möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused mootorrattaga ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks kaaluda hoolega möödasõiduvajadust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane:

	<ul style="list-style-type: none"> • teab mootorrattaga möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud erisusi (grupis sõites, mootorratta tüübist tulenev jms); • mõistab, et teel, kus pärisuunas on kaks või enam teekattemärgistega tähistatud sõidurada, on ohtlik tiheda liikluse korral, kui kõik rajad on ühtlaselt koormatud, ees sõitvatest mootorratastest mööda sõita.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab õpilane teadma, mõistma oskama:	<p>Teab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • millele tähelepanu pöörata möödasõidu vajaduse välja selgitamisel; • et möödasõit on põhjendatud ainult siis kui möödasõidu põhjuseks on soov kiiremini sõita kui eesolev sõiduk; • mida arvestada kui hinnatakse ohutu möödasõidu eelduste olemasolu, kui palju peab möödasõiduks kasutatav rada vaba olema; • millest sõltub möödasõidumaa pikkus; • millele tähelepanu pöörata möödasõidu manöövri ohutuse tagamiseks; • kui suurt pikivahet tuleb hoida ja kuidas hinnata vajaliku pikivahe olemasolu; • kui suurt külgevahet tuleb möödasõidul hoida; • kuidas ohu ilmnemisel tuleb möödasõit katkestada; • et möödasõitu ei tohi takistada ühelgi viisil; • kuidas kaasa aidata ohtlikku olukorra lahendamisele; • kuidas vastutulevast mootorrattast mööduda: <ul style="list-style-type: none"> ○ kummalt poolt möödutakse; ○ kuidas kitsal teel vastutulevast mootorrattast mööduda; ○ kuidas sõiduteel olevast takistustest ümber põigata. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tagada liiklusohutuse möödasõiduga seonduvalt; • grupis sõites hoida piisavat külge- ja pikivahet.
Hindamismeetodid ja -kriteeriumid	Hindamine toimub Õnneleid Liikluskooli eksamineerimise ja hindamise juhendi alusel. Hindamismeetod teemakohane test.
Iseseisva töö sisu	Lugeda läbi liiklusseaduse temaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Tutvuda Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonnas teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonna teemakohased materjalid.

T 9	<i>T 9 Mootorratta juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes</i>
Teooriaõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus mooduli raames määratakse juhi õppekavas.

Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".
Aine lühikirjeldus	Rasked tee- ja ilmastikuolud põhjustavad tee ja mootorratta rehvi vahelise haardumise või nähtavuse halvenemise. Kuidas sellistes rasketes oludes ohutult mootorrattast juhtida? Selleks, et juht saaks sõita ohutult (suudaks säilitada tee ja ratta vahelise haardumise, oskaks valida oludele vastava sõidukiiruse ja õige pikivahe), peab ta arvestama asjaoluga, et mootorrattale mõjuvad jõud, mis võivad töötada vastupidiselt juhi soovile. Mõistes mootorrattale mõjuvaid jõude ja kuidas juht oma käitumisega saab neid jõudusid muuta, saab sõites neid arvestada. Arutletakse järgmistel teemadel: peatamisteed = reageerimisteed + pidurdusteed; reageerimisaeg, pidurdusteedonna sõltuvalt sõidukiirusest, haardumisest ja massist, tsentrifugaaljõud, inerts, kineetiline energia, jääkkiirus, kokkupõrkel vallanduvad jõud jms; nähtavusele vastava sõidukiiruse valimine, mis võimaldab mootorratta peatada nähtavuse piires.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luu eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmise seotud ohtude mõistmiseks ja teadmiste kujunemiseks kuidas neid ohte vältida. Luu eeldused tulede õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja mõistmaks pimedal ajal sõitmise seonduvaid ohte ning kuidas juht saab neid ohte oma käitumisega vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mootorrattale mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada; • teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes mootorratta juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida; • teab kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva mootorrattaga kohtudes, eesolevale mootorrattale järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral; • mõistab, et pimedal ajal on nähtavus palju halvem kui valgel ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgahega; • saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest, ohtudest.
Õppimise korralduslikud alused, tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng (PowerPoint), mida toetavad erinevad videofilmid, arutelud ja rühmatööd.
Selleks, et saavutada õpiväljundid, peab	Teab: <ul style="list-style-type: none"> • millised on peamised füüsilised tegurid, mis mõjutavad liikumisenergiat ja keskõukejõu suurust;

<p>õpilane teadma, mõistma oskama:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kuidas mõjutab sõidukiirus pidurdusteede pikkust ja kesktõuke jõu suurust; • millest koosneb peatumisteede; • mis on haardetegur ja millised on seda mõjutavad tegurid; • kehtivaid nõudeid väljaspool teed mootorrattaga liikumisel; • mis on õige sõidukiiruse valiku põhialusteks. <p>Oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldada sobiva pikivahe valiku erinevusi sõltuvalt tee- ja ilmastikuoludest; • kirjeldada ohtusid mootorratturile, tulenevalt halvast nähtavusest ja kuidas neid vältida; • kirjeldada mootorratturi ohutut tegevust madalalt vastu paistva päikese ja märjast teekattest tuleneva päikesepeegelduse korral; • kirjeldada vesiliu tekkepõhjuseid ja võimalusi selle vältimiseks; • kirjeldada ohutu sõiduteekonna planeerimise võimalusi; • kirjeldada külgtuule mõju mootorratta juhitavusele ja suunakindlusele, sealhulgas möödasõidul ja kuidas võimalike ohtusid vältida.
<p>Hindamismeetodid ja -kriteeriumid</p>	<p>Hindamine toimub Õnneleid Liikluskooli eksamineerimise ja hindamise juhendi alusel. Hindamismeetodina kasutatakse õpilaste küsitlemist.</p>
<p>Iseseisva töö sisu</p>	<p>Tutvuda Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonnas teemakohaste materjalidega.</p>
<p>Kohustuslik kirjandus</p>	<p>Õnneleid Liikluskooli E-õppekeskkonna teemakohased materjalid.</p>
<p>Teooriakursuse lõpetamine</p>	<p>Pärast kolme mooduli kõikide ainete läbimist peab õpilane sooritama lõputesti, mis sisaldab erinevaid küsimusi, mis puudutavad kõiki aineid. Edukalt testi läbimisel loetakse teooriakursus lõppenuks.</p>

2.2. Sõiduõppe ainekaardid

S 1	<i>S 1 Juhi tööasend ja turvavarustus</i>
Sõiduõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus õppekava raames määratakse koolitaja õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 0,5 sõidutundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi, kus muud liiklust ei häirita ega ohustata, näiteks muuks liikluseks suletud alal või õppesõiduväljakul. Omandatakse sõiduks valmistumiseks vajalikud oskused – juhi tööasendi reguleerimine, oskus aidata sõitjatel turvavarustus kinnitada, oskus kontrollida mootorratta vastavust tehnonõuetele, oskus aru saada, millal mootorratta kasutamine on ohtlik.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused enne sõidu alustamist enda ja teiste liiklejate ohutuse tagamiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Luuakse eeldused motivatsiooni suurendamiseks kasutada turvavarustust ja nõuda turvavarustuse kasutamist sõitjatel.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab teostada mootorratta sõidueelset kontrolli, kasutades näiteks mootorratta käsiraamatut; • oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks; • oskab ise kasutada mootorratta turvavarustust ja aidata kaassõitjatel kinnitada turvavarustust; selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust; • oskab kasutada mootorrattale paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid; • teab juhi vales tööasendist ja turvavarustuse vales kasutamisest tulenevaid ohte; • on rohkem motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatel.
Iseseisva töö sisu	Vähemalt ühe mootorratta kasutusjuhendiga tutvumine. Võimalusel juhendaja kaasamine õpitu kinnistamiseks kooskõlas Õnneleid Liikluskooli õppetöö eeskirjaga.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab teemas õpitu rakendamist. Hindamine käib põhimõttel sooritas (+), ei sooritanud (0).
S 2	<i>S 2 Mootorratta käsitsemine</i>

Sõiduõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus õppekava raames määratakse koolitaja õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt kaks sõidutundi pluss 0,5 tundi linnasõidueelse sõiduõppe hindamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest". Läbitud sõiduõppe õppeaine "Juhi tööasend ja turvavarustus".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi liicluseks suletud alal või õppesõiduväljakul. Harjutatakse mootori käivitamist, mootorratta juhtimisseadmete käsitlemist, manööverdumist, märgu andmist, sujuvat liikumist, sõidu lõpetamist, pidurdumist jms. Harjutamist jätkatakse kuni saavutatakse ohutu ja keskkonda säästev mootorratta käsitsemise vilumus tasemel, mis on vajalik sõidu õpingute alustamiseks vähese liiclusega teel.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused ohutu ja keskkonda säästva mootorratta käsitsemisõskuste kujunemiseks, mis on vajalikud sõiduõppe jätkamiseks vähese liiclusega teedel. Õpilane oskab paigalt võtta, mootorrattast sujuvalt ja äkkpidurdamisega peatada ning sõidurada vahetada.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitleda mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiclusega teedel; • teab mootorratta vale käsitsemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale; • omab realistlikku arusaama isiklikest, mootorratta käsitsemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta käsitsemisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • on motiveeritud mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt käsitsema.
Iseseisva töö sisu	Võimalusel juhendaja kaasamine õpitu kinnistamiseks kooskõlas Õnneleid Liikluskooli õppetöö eeskirjaga. Määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	<p>Sissejuhatusena õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Õppeplatsil näitab õpetaja vajadusel harjutused ette ja selle käigus annab õpilasele selgitusi. Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi.</p> <p>Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab teemas õpitu rakendamist. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta. Viimase tunni lõpus antakse hinnang, kas õpilane on valmis siirduma sõiduõppele vähese liiclusega teedele.</p> <p>Hindamine käib põhimõttel sooritas (+), ei sooritanud (0).</p>

S 3	<i>S 3 Mootorratta juhtimine vähese liiclusega teedel</i>
Sõiduõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus õppekava raames määratakse koolitaja õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt üks sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest". Läbitud sõiduõppe õppeaine "Juhi tööasend ja turvavarustus" ja „Mootorratta käsitlemine“.
Aine lühikirjeldus	Viimistletakse mootorratta ohutu ja keskkonda säästva käsitlemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrivrite sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemisega seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused liikluses osalemiseks vajalike oskuste kujunemiseks tasemeni, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Luuakse eeldused valmiduse kujunemiseks võtta juhina vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest. Luuakse eeldused realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, vähese liiclusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutust oma õppimise eest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitseda mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides; • omab vajalikke oskusi liiklemiseks vähese liiclusega teel; • oskab peatuda ja parkida teel; • teab vähese liiclusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; • mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiclusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta juhtimisega vähese liiclusega teedel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
Iseseisva töö sisu	Võimalusel juhendaja kaasamine õpitu kinnistamiseks kooskõlas Õnneleid Liikluskooli õppetöö eeskirjaga. Määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite	Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Õppimine toimub õpilast juhendades ja suunates raadioside kaudu.

saavutamise kontrollimine ja hindamine	Vajadusel tehakse peatusi, mille käigus arutletakse liiklussituatsioonide üle ja leitakse ühiselt lahendusi. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab antud aines õpitu rakendamist. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta. Viimase tunni lõpus antakse hinnang, kas õpilane on valmis siirduma sõiduõppele erinevates liiklussituatsioonides. Hindamine käib põhimõttel sooritas (+), ei sooritanud (0).
--	--

S 4	<i>S 4 Mootorratta juhtimine erinevates liiklussituatsioonides</i>
Sõiduõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus õppekava raames määratakse koolitaja õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt neli sõidutundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest". Läbitud sõiduõppe õppeaine "Juhi tööasend ja turvavarustus", „Mootorratta käsitlemine“ ja „Mootorratta juhtimine vähese liiklusega teedel“.
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi keerulisema ja tihedama liiklusega teedel. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrivrite sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemiseiga seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused keerulisema ja tihedama liiklusega teedel liiklemiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks erinevates liiklussituatsioonides osalemiseiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab keerulisema ja tihedama liiklusega teedel käsitseda mootorratast ohutult ja keskkonda säästvalt; • omab erinevates liiklussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskusi teel; • teab erineva liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; • mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiklusega teel sõitmiseiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;

	<ul style="list-style-type: none"> tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta juhtimisega erineva liiklusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada; kohanema liikluses toimuvate muutustega; on võimeline hindama võimaliku liiklusohutliku olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt; on võimeline liiklusoludega arvestades mootorrattast juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.
Iseseisva töö sisu	Võimalusel juhendaja kaasamine õpitu kinnistamiseks kooskõlas Õnneleid Liikluskooli õppetöö eeskirjaga. Määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Õppimine toimub õpilast juhendades ja suunates raadioside kaudu. Vajadusel tehakse peatusi, mille käigus arutletakse liiklussituatsioonide üle ja leitakse ühiselt lahendusi. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab antud aines õpitu rakendamist. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta. Hindamine käib põhimõttel sooritas (+), ei sooritanud (0).

S 5	<i>S 5 Möödasõit, möödumine ja ümberpõige</i>
Sõiduõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus õppekava raames määratakse koolitaja õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt üks sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest". Läbitud sõiduõppe õppeaine "Juhi tööasend ja turvavarustus", „Mootorratta käsitsemine“, „Mootorratta juhtimine vähese liiklusega teedel“ ja „Mootorratta juhtimine erinevates liiklussituatsioonides“.
Aine lühikirjeldus	Aine raames läbiviidavas sõidutunnis rakendatakse teooriaõppes omandatud teadmisi pärisuunas ja vastassuunas möödasõidu, möödumise ja võimalusel ka ümberpõike kohta – mootorrattaga ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu hindamine, käitumine möödasõitja ja möödasõidetava rollis, ohu ilmnemisel möödasõidu katkestamine jms.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mootorrattaga ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks vajalike oskuste kujunemiseks. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutust oma õppimise eest. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> oskab hinnata ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu; mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslik manööver;

	<ul style="list-style-type: none"> • oskab ohutult mööda sõita nii päri- kui ka vastassuuna vööndi kaudu; • oskab käituda möödasõidetava rollis; • omab realistlikku arusaama isiklikest, möödasõidu, möödumise, ümberpõikega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Iseseisva töö sisu	Võimalusel juhendaja kaasamine õpitu kinnistamiseks kooskõlas Õnneleid Liikluskooli õppetöö eeskirjaga.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Sissejuhatuses õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Sõidutunni käigus sõidab õpilane vähemalt ühe sõidutunni. Õpilane saab korda mööda olla möödasõitja ja möödasõidetava rollis. Teiseks sõidukiks on õpetaja oma saateautoga või -mootorrattaga. Reflekteeritakse nähtu ja kogetu üle – kas möödasõit oli ohutu, kuidas minul läks, mis läks hästi, mida võiks teha teisiti, kas pikivahe enne ja pärast möödasõitu oli piisav, kas manööver tehti õigesti jms. Õpilase eneseanalüüsi ja sõidutunnis nähtu põhjal sõiduõpetaja otsustab õpiväljundite saavutamise üle. Hindamine käib põhimõttel sooritas (+), ei sooritanud (0).

S 6	<i>S 6 Mootorratta juhtimine planeeritud teekonnal</i>
Sõiduõppe maht	Vähemalt 10 kohustuslikku tundi. Tundide jaotus õppekava raames määratakse koolitaja õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt üks sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest". Läbitud sõiduõppe õppeaine "Juhi tööasend ja turvavarustus", „Mootorratta käsitsemise“, „Mootorratta juhtimine vähese liiklusega teedel“, „Mootorratta juhtimine erinevates liiklussituatsioonides“ ja „Möödasõit, möödumine ja ümberpõige“.
Aine lühikirjeldus	Õpilane planeerib sõidu punktist A punkti B ja sõidab sihtpunkti plaani kohaselt. Sõitu planeerides kasutatakse navigeerimisseadet ja/või kaarti . Planeeritud teekonnal sõites on oluline pöörata tähelepanu sõiduraja valikule riski vältimise eesmärgil ja harjutada sõitu juhatusmärkide järgi.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat planeerida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu planeerida ja koostatud plaani järgi sõita; • mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; • on rohkem motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima; • sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil,

	sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine.
Iseseisva töö sisu	Enne sõidutundi tulekut on õpilane ettevalmistanud eelnevalt õpetajaga kokkulepitud marsruudi. Sõiduteekonna ettevalmistamisel on õpilane kasutanud kaarti ja/või navigatsiooniseadmeid (soovitavalt eelistada kaarti). Võimalusel juhendaja kaasamine õpitu kinnistamiseks kooskõlas Õnneleid Liikluskooli õppetöö eeskirjaga.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Pärast õpilast aktiveerivat vestlust selgitab õpilane õpetajale kuidas ta planeeris oma sõidu marsruudi, milliseid abivahendeid kasutas, mis olid teekonna valiku peamised kriteeriumid ja kuidas ta ohutust silmas pidas. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab antud teemas õpitu rakendamist. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta. Hindamine käib põhimõttel sooritas (+), ei sooritanud (0).

3. KOOLITAJA EKSAMINEERIMIS- JA HINDAMISJUHEND

Järgnevas juhendis on kirjeldatud õpiväljundite saavutamiseks püstitatud kontrolli meetodeid ja hindamiskriteeriumeid. Õpilase poolt omandatud teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse mitteeristavat hindamist: sooritas (+), ei sooritanud (0), ei ilmunud tundi (MI).

3.1. Teooria kursuse hindamine

Kui õpilase hindamisel kasutatakse hindamismeetodina õpilase suulist küsitlemist, siis õpetajal on õigus otsustada, kas õpilase vastused olid piisavad või on vaja esitada täiendavaid küsimusi. Õpilasel on õigus saada vahetult tagasisidet.

Aine käigus võib nõuda õpilaselt teemakohase testi sooritamist. Küsimuste arvu määrab õpetaja töö käigus. Õigete vastuste minimaalne osakaal peab olema vähemalt 90%.

Iseseisvate tööde hindamisel kasutatakse mitteeristavat hindamist (esitatud - esitamata), õpilane saab õpetajalt tagasisidet.

Pärast teooriakursuse läbimist tuleb õpilasel õppetöö välisel ajal sooritada lõputest, mis sisaldab 30 küsimust kogu teooriakursuse vältel läbitud ainete kohta. Õigete vastuste minimaalne osakaal peab olema vähemalt 90%.

Teooriakursuse eduka lõpetamise eelduseks on kõigi testide sooritamine, iseseisvate tööde õigeaegne esitamine ja mooduli vahetestide ning lõputesti edukas sooritamine. Testide järelsooritamine toimub õppetöö välisel ajal õpetajaga kokkuleppel.

3.2. Sõidutundide hindamine

Sõidutundides õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt teema käsitlemisel õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab antud teemas õpitu rakendamist. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta. Hindamine käib põhimõttel sooritas (+), ei sooritanud (0).

Pärast kohustuslikke platsisõidutunde annab õpetaja hinnangu, kas õpilane on valmis siirduma sõiduõppele vähese liiklusega teedele. Hindamine käib põhimõttel sooritas (+), ei sooritanud (0).

Pärast kohustuslike sõidutundide läbimist toimub vajadusel kontrollisõit. Kontrollisõidu määramise põhjused võivad olla järgnevad:

- õpilase enda soov kogeda eksamile sarnast olustikku;
- õpilasel on õpiväljundid saavutamata;
- õpilasel on tekkinud pikk ajaline paus õpingutes;
- teisest autokoolist üle tulnud õpilase oskuste hindamise vajadus.

Kontrollsõidu hindamisel võetakse arvesse järgnevat:

- Iga juhtimisolukorra kohta antav hinnang peab näitama õpilase oskust käsitseda ja juhtida mootorrattast liikluses täiesti ohutult. Kontrollsõidu hindamisel annab õpetaja hinnangu kogu kontrollsõidule tervikuna, pöörates erilist tähelepanu sellele, kas õpilane oskab käsitleda ja juhtida mootorrattast ohutult ja teisi liiklejaid arvestavalt. Siia kuulub kohanduv, kindel ja ohutu juhtimisstiil, õigete sõidu- ja juhtimisvõtete kasutamine, tee- ja ilmastikuolude arvestamine, muu liikluse arvestamine, teiste (eriti ohuultimate) liiklejatega arvestamine ning ettenägelikkus.
- Selliste vigade või ohtlike käitumisviiside puhul, mis ohustavad õppesõidu mootorrattast, mootorratturit ennast või teisi liiklejaid, katkestatakse kontrollsõit enneaegselt. Kontrollsõit loetakse mittesooritatuks. Erandjuhtudel on õpetajal õigus otsustada, kas viia kontrollsõit lõpule või mitte. Kui õpetaja on otsustanud kontrollsõidu katkestada, jätkub edasine tund tavapärase sõidutunnina, mille käigus pööratakse tähelepanu õpilase vajakajäämistele.

Kontrollsõidu võib õpilane sooritada enda sõiduõpetajaga või autokooli siseselt mõne teise sõiduõpetajaga, kes omab vastava kategooria õpetamise õigust.